

Mogens Müllers prædiken 3. søndag efter trinitatis

Taler

Mogens Müller
Professor i Det Nye Testamente
Eksegese, dr. theol.

Dato

20. juni 2010

Sted

Sankt Lukas Stiftelsens Kirke

Omstændigheder

Prædikentekst

Lukasevangeliet kapitel 15, vers 11-32

Salmer

Gak ud, min sjæl, betragt med flid
Ånd over ånder, kom ned fra det høje
Hører I, vor Herre kalder

—

Guds igenfødte, ny-levende sjæle
O du Guds Lam! med korsets skam, vers 1
Dit minde skal, o Jesus, stå
Nu takker alle Gud

1 Gud, lad os leve af dit ord som dagligt brød på denne jord. Amen!

5 Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas, 15, 11-32:

Jesus sagde også: »En mand havde to sønner. Den yngste sagde til faderen: Far, giv mig den del af formuen, som tilkommer mig. Så delte han sin ejendom imellem dem. Nogle dage senere samlede den yngste alt sit sammen og rejste til et land langt borte. Der ødslede han sin formue bort i et udsvævende liv; og da han havde sat det hele til, kom der en streng hungersnød i landet, og han begyndte at lide nød. Han gik så hen og holdt til hos en af landets borgere, som sendte ham ud på sine marker for at passe svin, og han ønskede kun at spise sig mæt i de bønner, som svinene åd, men ingen gav ham noget. Da gik han i sig selv og tænkte: Hvor mange daglejere hos min far har ikke mad i overflod, og her er jeg ved at sulte ihjel. Jeg vil bryde op og gå til min far og sige til ham: Far, jeg har syndet mod himlen og mod dig. Jeg fortjener ikke længere at kaldes din søn; lad mig gå som en af dine daglejere. Så brød han op og kom til sin far. Mens han endnu var langt borte, så hans far ham, og han fik medynk med ham og løb hen og faldt ham om halsen og kyssede ham. Sønnen sagde til ham: Far, jeg har syndet mod himlen og mod dig. Jeg fortjener ikke længere at kaldes din søn. Men faderen sagde til sine

10

15

20

tjenere: Skynd jer at komme med den fineste festdragt og giv ham den på, sæt en ring på hans hånd og giv ham sko på fødderne, og kom med fedekalven, slagt den, og lad os spise og feste. For min søn her var død, men er blevet levende igen, han var fortabt, men er blevet fundet. Så gav de sig til at feste. Men den ældste søn var ude på marken. Da han var på vej hjem og nærmede sig huset, hørte han musik og dans, og han kaldte på en af karlene og spurgte, hvad der var på færde. Han svarede: Din bror er kommet, og din far har slagtet fedekalven, fordi han har fået ham tilbage i god behold. Da blev han vred og ville ikke gå ind. Hans far gik så ud og bad ham komme ind. Men han svarede sin far: Nu har jeg tjent dig i så mange år og aldrig overtrådt et eneste af dine bud; men mig har du ikke givet så meget som et kid, så jeg kunne feste med mine venner. Men din søn dér, som har ødslet din ejendom bort sammen med skøger – da han kom, slagtede du fedekalven til ham. Faderen svarede: Mit barn, du er altid hos mig, og alt mit er dit. Men nu burde vi feste og være glade, for din bror her var død, men er blevet levende igen, han var fortabt, men er blevet fundet.»

”Mens han endnu var langt borte, så hans far ham.” Det hænder jo, at vi ser nogen, før de ser os. De ved sig ikke iagttaget og går derfor i deres egne tanker. Men så snart de ser os, sker der noget i deres ansigter. Noget som åbenbarer, hvordan de har det med os. Det gælder selvfølgelig også den anden vej rundt. Der sker også noget i vores ansigter, når vi møder og genkender andre. Det siges jo, at vores kropssprog røber os, at vi så at sige siger meget mere, end vi siger med vores ord. Ord kan jo dække over så meget, vores ord véd vi ofte at belægge, som det hedder. Oprigtig glæde i et ansigt taler derimod sit eget utvetydige sprog.

”Mens han endnu var langt borte, så hans far ham.” Måske har allerede sønnens kropssprog talt sit tydelige sprog. Hans bange anelser har rimeligvis lyst ud af ham. Han har frygtet mødet med faren, fordi han ud fra sig selv sluttede, hvordan han ville blive modtaget. Men hvor mange skyer, der end har hængt over den hjemvendende søns hoved, faren så dem åbenbart ikke. Han så kun den søn, som han elskede, og han glædede sig helt uforbeholdent over at se ham igen. Havde faren for en tid så at sige været død for sønnen, så havde sønnen åbenbart ikke et øjeblik været død for faderen. Og han kunne kun se på ham med kærlighed. For det var jo hans søn.

Flere af de lignelser, der optræder i Lukasevangeliet, handler om følelser og indre overvejelser. Det gælder ikke mindst lignelsen om den fortabte søn. Efter at have

hørt slutningen, må man dog spørge sig selv, hvem af de to sønner der egentlig er den fortabte. For mon ikke den yngste søn begyndte at være glad? Hvor vi jo ikke får at vide, om den ældste fastholdt at være fornærmet og forurettet – to
65 holdninger, der i øvrigt aldrig gør mennesker smukkere. For gik storebroren ikke ind til festen, er det jo ensbetydende med, at han blev den fortabte søn – derude i mørket udenfor.

”Mens han endnu var langt borte, så hans far ham.” Hele evangeliet, hele det
70 glædelige budskab kommer til udtryk i disse ord. For denne far har nok mistet sin søn i den forstand, at denne søn har forladt ham, har valgt ham fra. Faren har ikke engang benyttet sig af den magt, han vel havde til at nægte sønnen hans arvepart – der kan jo først være tale om arv ved død. Og som en kær ven af mig plejer at sige det: Penge er ikke alt, men de holder forbindelsen med børnene ved
75 lige. Nej, sønnen fik lov til at gøre, som han ville, også til at løbe linen ud.

Farens eneste virkemiddel var, at han var der. Og det ikke som den, der var fornærmet og følte sig forurettet af sønnen. Men som den, der åbenbart hver dag gik ud til et sted med godt udsyn for at se, om sønnen dog ikke kom tilbage.
80 Han ville under ingen omstændigheder erkende noget tab. Hans kropssprog, det at han gik ud for at spejde efter sin yngste søn, taler tydeligere end mange ord. Han levede i håbet om, at denne søn en dag ville vende tilbage.

Sønnen, der i hvert fald i bogstaveligste forstand havde været på svinestien, kom
85 nu også tilbage, selv om det åbenbart var af ren nød. Pengene var sluppet op, og livet var blevet alt andet end fest og glade dage. Så var der trods alt bedre hjemme på farens gård, hvor end ikke daglejerne led sult. Den kølige beregning får også den yngste til at forberede en lille tale, som skal formilde faren, som han altså ud fra sin egen tankegang må forestille sig føler sig forurettet og
90 forulempet. Han kan i sit øre praktisk taget høre ordene: Nå, er du dér! – de ord som jo kan rumme en verden af anklage og forbehold. Talens indhold er ellers efter vores begreber berettiget nok. Og motiverne er desuden ikke engang de bedste. Men faren lever her hverken op til sønnens eller vores forventninger.

Der kommer faktisk slet ikke noget: Nå, er du dér! I stedet hører vi, at faren ved synet fik medynk med ham og løb hen og faldt ham om halsen og kyssede ham. Og da sønnen vil i gang med sin indstuderede tale, er faren allerede i gang med at give sine tjenere besked om at foranstalte den helt store fest. For – som han siger – min søn her var død, men er blevet levende igen, han var fortabt, men er

blevet fundet. Og så gav de sig til at feste. Eller som det hed i den tidligere oversættelse. ”Og de begyndte at være glade.” Ikke noget med at mødes på halvvejen, ingen karantæne, ingen efterprøvelse af sønnens motiver. Kun farens store, ja overvældende glæde, som vil blæse enhver sky væk og forjage alle skygger.

Vi lever i en kamp på gudsbilleder. Og det gudsbillede, som vi hver især har, det viser sig i den måde, som vi indretter vores liv med hinanden på. Vi vil som regel gerne have faste spilleregler, som i hvert fald de andre skal overholde. Gud må åbenbart heller ikke være for god. Som i lignelsen om arbejderne i vingården, hvor de sidste fik samme løn for én time som dem, der havde udholdt dagens hede i 12 timer. Det havde disse sidste forståeligt nok ondt af. Men da der var en, der på de andres vegne gjorde indsigelse mod denne åbenlyse mangel på forskelsbehandling, var vingårdsejerens svar jo blot: Er dit øje ondt, fordi jeg er god? Jesu lignelser vil således blandt andet lære os ikke at skabe os et billede af Gud, der gør ham lige så smålig, som vi selv er. Vi har her et godt eksempel her fra den standende debat om, hvorvidt bøsser og lesbiske skal have adgang til et ægteskabsritual i kirken. Hvad er det, vi er bange for? Det burde jo være os selv, fordi vi her kan komme til at stå i vejen for Guds velsignelse. Og mon ikke en af de værste synder er at tage glæden og frimodigheden fra andre?

”Mens han endnu var langt borte, så hans far ham.” Intet kunne holde faren tilbage i hans glæde over synet af sønnen, der nærmede sig. Han havde åbenbart ingen værdighed, han skulle holde på. Hans glæde rakte åbenlyst for dem begge to. For mon ikke vi skal forestille os, at den yngste søn skulle smeltes langsomt om? Mon ikke han knap har kunnet tro sine egne øre og øjne? Hele hans egen måde at tænke på blev jo her gjort helt og aldeles til skamme. Mon ikke han både den første festaften og sidenhen mange gange har måttet rette blikket mod sin fars glade ansigt for overhovedet at kunne tro på, at han igen var – eller rettere: hele tiden havde været sin fars elskede søn? Og det uden forbehold og betingelser. Og mon ikke det i hvert fald hen ad vejen har lært ham, at han også skulle se på andre med det blik, som hans far havde set på ham med? For hvor småligheden og forbeholdet får fodfæste i vores sind, smitter det straks af på vores billede af Gud.

Tager billedet af Gud som en far, der løber sin fortabte søn i møde, tager det nu ikke al alvor ud af kristendommen? Eller er det bare vores forestillinger om alvor, der bliver udstillet som smålighed?

140

Så vi kommer til at stå som den ældre bror, der ikke vil være glad, og som ikke vil gå ind til festen, fordi han er forarget over dens anledning. For i hans øjne har denne lillebror holdt fest nok – med skøger og det hele. Det er værd at bemærke, at det med skøgerne faktisk først dukker op i hans beskrivelse af lillebrorens liv i det fremmede. Er der mon misundelse at spore?

145

I hvert fald er lignelsen om faren, der slet ikke kan holde sin glæde tilbage, en stadig udfordring til de billeder, som vi danner os af Gud som den, der giver os ret i at lukke nogen ude fra det gode selskab. Det er jo nemlig meningen, at denne glæde skal smitte. Så også vi begynder at være glade. Til glæde for hinanden. I stedet for at sidde og regne på, om Gud da ikke skylder os noget. For det gør han ikke. Og netop derfor er der grund til glæde over, at han alligevel vil have med os at gøre.

150

155 Amen!

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

160

Tags

3. søndag efter trinitatis, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/mogens-mullers-praediken-3-sondag-efter-trinitatis>

165

170

175